

बृहन्मुंबई महानगरपालिका

घन कचरा व्यवस्थापन खाते

केंद्र शासनाचा माहितीचा अधिकार अधिनियम,

२००५ अंतर्गत

पोटकलम ४(१) (बी) अन्वये

घन कचरा व्यवस्थापन

खात्याची माहिती

नियमपुस्तिका - ३

घन कचरा व्यवस्थापन खात्यात पर्यवेक्षण आणि जबाबदारीच्या
मार्गासह निर्णय द्यावयाच्या प्रक्रियेमध्ये अवलंबिली जाणारी पध्दती

(दि. ३१.३.२०१५ पर्यंत सुधारीत)

पर्यवेक्षण व जबाबदारी अंतर्भूत असलेल्या निर्णय प्रक्रियेबाबत अमलात आणावयाची कार्यपध्दती :-

घन कचरा व्यवस्थापनाचे विभागातील कामकाज सहाय्यक अभियंता (घ.क.व्य.) यांच्या अखत्यारीत आहे. सहाय्यक आयुक्त हे विभागातील घन कचरा व्यवस्थापन आणि इतर सर्व खात्यांच्या दैनंदिन प्रशासकीय कामकाजासाठी जबाबदार आहेत. सहाय्यक अभियंता (घ.क.व्य.) हे विभागीय सहाय्यक आयुक्त यांच्या अधिपत्याखाली दैनंदिन कामकाज जसे साफसफाई करणे, घन कचरा गोळा करणे व तो विभागातून वाहून नेणे ही कामे पाहतात.

तांत्रिक सहाय्यासाठी सहाय्यक अभियंता (घ.क.व्य.) हे परिमंडळीय कार्यकारी अभियंता (घ.क.व्य.) यांना जबाबदार असतात व परिमंडळीय कार्यकारी अभियंता (घ.क.व्य.) हे उपप्रमुख अभियंता (घकव्य) प्रचालन यांना जबाबदार असतात. उपप्रमुख अभियंता (घकव्य) प्रचालन हे प्रमुख अभियंता (घकव्य) यांना सर्व विभागांना पुरवावयाच्या तांत्रिक गरजा, यंत्रसामग्री व संयंत्रे याबाबतचा अहवाल देतात. उप प्रमुख अभियंता (घकव्य) प्रकल्प हे क्षेपणभूमीवर घन कचऱ्याची विल्हेवाट लावण्यासंदर्भातील नियोजन आणि अंमलबजावणी यासाठी जबाबदार आहेत.

दैनंदिन क्षेत्रीय पर्यवेक्षण करण्यासाठी विभागातील सहाय्यक अभियंता (घ.क.व्य.) यांना सहाय्यक मुख्य पर्यवेक्षक आणि त्यांच्या अधिपत्याखाली पर्यवेक्षक आणि कनिष्ठ अवेक्षक मदत करतात. कामगारांचे सेवा अभिलेख त्यांचे वेतन व कंत्राटदारांच्या देयकांचे अधिदान आणि अर्थसंकल्पांचे अभिलेख यासारख्या प्रशासकीय कामासाठी प्रशासकीय अधिकारी त्यांना मदत करतात.

उप प्रमुख अभियंता (घकव्य) परिवहन यांच्या अधिपत्याखाली कार्यकारी अभियंता (परिवहन) शहर, पूर्व उपनगरे व पश्चिम उपनगरे हे आहेत. कार्यकारी अभियंता (परिवहन) यांच्या अधिपत्याखाली फक्त घन कचरा व्यवस्थापन खात्यास कचऱ्याचे संकलन आणि परिवहन करण्यासाठीच नव्हे तर महापालिकेच्या जकात, रूग्णालये, अनुज्ञापन,

सुरक्षा व आपतकालीन व्यवस्थापन इत्यादी खात्यांसाठी देखील सेवा देण्याकरीता महापालिकेच्या वाहनांचा ताफा आहे. वाहनांच्या ताफा परिरक्षित करणे आणि सेवा पुरविणे शक्य व्हावे म्हणून कार्यकारी अभियंता (परिवहन) यांच्या अधिपत्याखाली त्यांना मदत करण्यासाठी विविध सहाय्यक अभियंता आहेत. सहाय्यक अभियंत्यांच्या अधिपत्याखाली दुय्यम अभियंते व कनिष्ठ अभियंते असून त्यांच्या ताब्यात वैयक्तिक यानगृहे असतात. या ठिकाणी वाहनांचे परिरक्षण केले जाते आणि तीन पाळ्यांमध्ये सेवा पुरविण्यात येतात. प्रशासकीय बाबींसाठी कार्यकारी अभियंता यांना प्रशासकीय अधिकारी, मुख्य लिपिक व लिपिक यांच्याकडून दैनंदिन प्रशासकीय कामात जसे कामगार / वरिष्ठ कर्मचारीवृंदाचे वेतन अधिदान, सेवा अभिलेख इत्यादीसाठी सहाय्य केले जाते.

विभागांसाठी आवश्यक असलेल्या यंत्रसामग्री व संयंत्रेयासाठी मागवावयाच्या विविध निविदा मार्गी लावण्याचे काम उप प्रमुख अभियंता (घकव्य) नियोजन या उपविभागामार्फत केले जाते. कार्यकारी अभियंता (घ.क.व्य.) हे त्यांच्याच परिमंडळात असलेल्या हस्तांतर केंद्रातील कचऱ्याचे संकलन व परिवहन यासाठी ते जबाबदार असतात. मुंबई शहरात एकूण चार स्थानांतरण केंद्रे आहेत. कार्यकारी अभियंता (घ.क.व्य.) प्रकल्प हे क्षेपणभूमीवरील दैनंदिन कचऱ्यावर प्रक्रिया व निष्काशन करण्याच्या व्यवस्थापनास जबाबदार आहेत. उपनगरांमध्ये तीन क्षेपणभूमी आहेत. सर्व कार्यालयीन कामकाजामध्ये प्रशासकीय अधिकारी आणि मुख्य लिपिक व लिपिक हे आस्थापना विषयक व प्रशासकीय बाबींमध्ये सहाय्य करतात.

संपूर्ण मुंबई शहराच्या घन कचऱ्याच्या एकूण व्यवस्थापनासाठी प्रमुख अभियंता (घकव्य) हे जबाबदार आहेत. त्यांना मुंबई हद्दीतील २४ विभाग कार्यालये तसेच तीन क्षेपणभूमी येथील घन कचऱ्याचे तांत्रिक सहाय्य व योग्य विल्हेवाट करण्यासाठी उपाययोजना कराव्या लागतात. जैविक कचऱ्याच्या विल्हेवाटीबाबतही आवश्यक ती उपाययोजना करण्याची त्यांची जबाबदारी आहे. या कामासाठी संयंत्र पुरवठा हत्यारे व उपकरणे यांचा कचरा संकलन, वाहतूक व विल्हेवाट करण्यासाठी योग्य प्रकारचे कंत्राट

देणे ही त्यांची जबाबदारी आहे. भविष्यात येणारे नविन प्रकल्प जसे शास्त्रोक्त पध्दतीने कचऱ्याची विल्हेवाट लावणे याचा अंतर्भाव होतो. साफसफाईची सर्व कामे करण्यासाठी आवश्यक ते मनुष्यबळ नेमणे यासाठी त्यांना मुख्य पर्यवेक्षक व सहा. मुख्य पर्यवेक्षक यांची मदत होते. प्रशासकीय कामासाठी त्यांना कार्यकारी अभियंता (स्वीय), प्रशासकीय अधिकारी, वरिष्ठ लघुलेखक व इतर कर्मचारीवृंदाचे सहाय्य मिळते. प्रमुख अभियंता(घकव्य) यांना दोन लाख रूपयेपर्यंतची प्रकरणे मंजूर करण्याचा अधिकार आहे.

उपायुक्त (घ.क.व्य.) / अति. आयुक्त (शहरे) / महानगरपालिका आयुक्त यांना ते जबाबदार असतात. शिवाय त्यांना वेळोवेळी प्रमुख कामगा अधिकारी, प्रमुख कर्मचारी अधिकारी, उपायुक्त (सा.प्र) व इतर खाते प्रमुख यांच्याशी सतत संपर्क ठेवावा लागतो. मा. महापौर, उपमहापौर , महानगरपालिका आयुक्त , अति. आयुक्त व उपायुक्त यांच्याबरोबर होणाऱ्या बैठकांना हजर रहावे लागते.